

Motion till riksdagen
2006/07:K349

av Lars Ohly m.fl. (v)

Den sverigefinska minoritetens rättigheter

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut	2
Inledning	4
Språk och kultur	4
Utbildning och forskning	6
Minoritetspolitik och demokrati	7
Stöd till sverigefinska organisationer	8
Vård och omsorg	9

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att omorganisationen bör följas upp i syfte att säkerställa att det finska språket inte kommer på undantag och att utgivningen av den sverigefinska språknämndens tidning garanteras.¹
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att staten i utfärdandet av sändningstillstånd bör säkerställa tillgången på program och utsändningar på sverigefinska.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att krav ska ställas på textning på de nationella minoritetsspråken och större invandrarspråk i samband med sändningstillstånd och då ny teknik är tillgänglig.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kravet på minst fem elever för att anordna modersmålsundervisning på finska tas bort och kommunerna ges stimulans att öka antalet tvåspråkiga klasser – finska och svenska – i kommunal regi.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen ska stödja initiativ och rikta resurser för att sverigefinska barn ska få tillgång till modersmålsstöd i skolan.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utbildning och forskning i de nationella minoritetsspråken ska bedrivas långsiktigt och garanteras de resurser som krävs.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om minst en folkhögskola för vart och ett av de erkända nationella minoritetsspråken.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att staten långsiktigt bör garantera sin del av stödet till Finskt språk- och kulturcentrum.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utvidgat förvaltningsområde.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheten till hälso- och sjukvård för sverigefinnar på motsvarande sätt som för äldreomsorg, skola och barnomsorg.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett grundlagsskydd för nationella minoriteter bör införas.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om program för bevarande och revitalisering av de nationella minoritetsspråken.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen skyndsamt bör se över förordningen om statsbidrag för nationella minoriteter och andra statsbidrag.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inventera vilka verksamheter som finns att tillgå för äldre finsktalande.

Fel! Okänt namn på

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att Socialstyrelsen bör få i uppdrag att utreda ett tilläggsdirektiv till uppdraget att ta fram ett nationellt styrdokument för äldreomsorgen.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att Folkhälsoinstitutet och Socialstyrelsen ges i uppdrag att fördjupat analysera sverigefinnars hälsosituation samt belysa vilka behov som detta innebär och förslag på åtgärder.²

¹ Yrkande 1 hänvisat till KrU.

² Yrkande 16 hänvisat till SoU.

Fel! Okänt namn på

Inledning

Den 2 december 1999 erkände Sveriges riksdag fem nationella minoriteter i Sverige. Följaktligen innebar det att Sveriges riksdag år 2000 ratificerade Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. Ramkonventionen anger tillsammans med stadgan de principer som Sverige åtagit sig att efterleva till skydd för de nationella minoriteterna. För Sveriges del utgörs dessa minoriteter av judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar, som alla har det gemensamt att de har en lång historisk förankring i landet. Ratificeringen innebär inte bara att Sverige åtar sig att värna dessa folkgrupper och språk utan även att sprida kunskap om dem. Vänsterpartiet har under lång tid drivit frågor om de nationella minoriteternas rättigheter. Vi menar att Sverige har en långtgående skyldighet utifrån de dokument som skrivits under som ännu inte uppfyllts. Vidare menar vi att det är viktigt med en sammanhållen minoritetspolitik men att de fem nationella minoriteterna och minoritetsspråkens förutsättningar och möjligheter bör belysas och uppmärksammas var för sig.

Den numerärt största minoritetsgruppen i Sverige är den sverigefinska minoriteten. Det saknas dock säker statistik men en uppskattning är att det finns ca 445 000 första- och andragenerationens sverigefinländare i Sverige. Av dessa beräknas det bo ca 221 000 sverigefinnar i Stockholm, Uppsala, Södermanland och Västmanlands län. Utifrån detta kan vi konstatera att det finns ett mörkertal, och inte minst saknas det kunskap om i vilken utsträckning och omfattning det finns medborgare som identifierar sig som sverigefinnar.

Sverigefinnar liksom övriga nationella minoriteter är en historiskt sett bortglömd och undanskymd del av Sverige för vilket regeringen och riksdagen har ett ansvar.

Språk och kultur

För att skapa en långsiktig och hållbar minoritetspolitik är språket en avgörande faktor. Den som förlorar sitt modersmål, också om det enbart gäller att läsa eller skriva det, tappar en viktig del av sin identitet som individ och som del av samhället. De generationer sverigefinnar som vuxit upp med majoritetsspråket men som vill bevara eller återuppväcka sitt modersmål har behov av finska medier – både skrivet och talat språk. Det handlar om tillgång till litteratur, tidningar, tidskrifter, film, radio och tv.

Statens kulturråd fördelar sedan 2002 en mindre summa till olika projekt för värnande av de nationella minoriteternas språk och kultur. Dessutom är en liten del av det allmänna litteraturstödet avsatt speciellt för de nationella minoriteterna. Det sverigefinska språket hade en egen språknämnd som den 1 juli 2006 gick upp i den övergripande svenska språkvårdsorganisationen. Vi me-

Fel! Okänt namn på

nar att det finns en risk när en liten organisation uppgår i en större att området som den mindre organisationen ansvarar för osynliggörs. Vänsterpartiet anser därför att omorganisationen bör följas upp i syfte att säkerställa att det finska språket inte kommer på undantag och att utgivningen av den sverigefinska språknämndens tidning garanteras. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I Finlandsinstitutet i Stockholm finns i dag ett sverigefinskt bibliotek. Det fyller en viktig funktion för att tillgodose behovet av litteratur på finska. Biblioteket har varit nedläggningshotat på grund av att Finlandsinstitutet är en institution som finansieras av finska staten. Finska staten ansåg att driften av biblioteket borde vara en svensk angelägenhet.

Vänsterpartiet bidrog till att biblioteket tillfördes medel 2006 och kunde fortsätta sin verksamhet. Men eftersom biblioteket är beläget i Stockholm kan det inte ensamt uppfylla behoven av litteratur på finska i hela landet. I takt med att folkbiblioteken utsätts för besparingar prioriteras ofta den sverigefinska litteraturen bort, varför behovet av det sverigefinska biblioteket ökar ytterligare. Vi menar därför att service- och informationsinsatserna bör samordnas till en sverigefinsk informations- och lånecentral med en biblioteks-konsulent som får ansvar för en välfungerande fjärrlåneverksamhet. Vänsterpartiet har därför i sitt förslag till budget för 2007 avsatt resurser för detta.

Det finns i dag ett unikt sverigefinskt arkiv som sorterar under Riksarkivets enskilda nämnd. Arkivet som dokumenterar en lång historia av sverigefinskt liv i Sverige saknar i dag resurser för att driva arkivet optimalt. Det handlar både om brist på resurser till personal och om brist på lokaler. Vänsterpartiet menar att arkivmaterial utgör en viktig del för att garantera forskning och synliggörande av den sverigefinska historien. Vänsterpartiet har därför i budgetmotionen för 2007 avsatt resurser som bl.a. kan användas för detta syfte.

Av dagstidningar på finska finns i dag endast en tidning – ”Ruotsin Suomalainen” – som ges ut en dag i veckan i Stockholm. Annan finskspråkig dagspress finns i bl.a. Haparandabladet, som ges ut på både finska och svenska, en nättidning, Ruotsi.se och Yks’kaks i Eskilstuna. Det lilla som finns av sverigefinsk dagspress måste värnas för ständigt hotande nedläggningar. Dessutom anser vi att alla sverigefinnar bör ha tillgång till en finskspråkig tidning. De har liksom andra medborgare behov av en daglig tidning på modersmålet. Det gäller självfallet också nyhetssändningar och andra program som sprids via tv och radio. Det senare ett område som kan styras endast med radio- och tv-lagen samt det av staten utdelade sändningstillståndet. Vänsterpartiet menar därför att staten i utfärdandet av sändningstillstånd bör säkerställa tillgången på program och utsändningar på sverigefinska. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Ny teknik inom tv kommer att erbjuda helt nya och större möjligheter till textning av program. Vi menar därför att krav skall ställas på textning på de nationella minoritetsspråken och större invandrarspråk i samband med sändningstillstånd och då ny teknik är tillgänglig. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Språket är en viktig del av skolans och förskolans arbete. Modersmålsundervisning anordnas för elever som har finska som umgängesspråk under förutsättning att det antal elever som begär undervisningen motsvarar eller överstiger fem i samma kommun. Sverigefinska organisationer har framfört att sverigefinnar upplever sig särskilt diskriminerade på grund av kravet på minst fem elever. Detta krav gäller inte för de andra minoritetsgrupperna. Vänsterpartiet anser att det är ett orättvist krav som saknar saklig grund.

Därför anser vi att kravet på att minst fem elever krävs för att anordna modersmålsundervisning på finska tas bort och kommunerna ges stimulans att öka antalet tvåspråkiga klasser – finska och svenska – i kommunal regi. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vänsterpartiet anser att förskolan skall vara till för alla barn. Ju tidigare ett barn får pedagogiskt stöd och undervisning desto större möjlighet har det i sin språkutveckling. Förskoleverksamhet på det egna språket är avgörande eftersom språkinläring är som intensivast under åren före skolstarten. Vänsterpartiet menar därför att regeringen skall stödja initiativ och rikta resurser för att sverigefinska barn skall få tillgång till modersmålsstöd i skolan. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Utbildning och forskning

Genom erkännandet av sverigefinnarna som en av de fem nationella minoriteterna har Sverige åtagit sig att värna om minoritetsspråket finska. Många språkforskare poängterar att språket har flera dimensioner. Språk ses inte bara som ord och grammatik, utan speglar hela människan med hennes bakgrund, miljö och livsvillkor. Studier och forskning vad gäller finska bedrivs i Stockholm, Uppsala och Umeå. Genom högre utbildning och forskning kan kunskap om sverigefinnarnas del i historien och samhällslivet i dag spridas och utvecklas, både till majoritetsbefolkningen och till de nationella minoriteterna. Vänsterpartiet anser därför att det är viktigt att utbildning och forskning i de nationella minoritetsspråken bedrivs långsiktigt och garanteras de resurser som krävs. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Folkhögskolorna bedriver viktig folkbildning som vänder sig till vuxna. När det gäller de nationella minoriteterna har folkhögskolornas verksamhet en särskild uppgift att fylla. Vänsterpartiet anser därför att det är viktigt att staten säkerställer ett stöd till minst en folkhögskola för vart och ett av de erkända nationella minoritetsspråken. Detta för att garantera en långsiktig och hållbar minoritetspolitik. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vänsterpartiet ser positivt på den verksamhet som drivs på Mälardalens högskola, Finskt språk- och kulturcentrum (Fin-SKC). Det är en angelägen verksamhet som i dag finansieras av staten, närbelägna landsting samt kommuner. Denna samfinansiering är viktig och staten bör därför långsiktigt garantera sin del av stödet till Fin-SKC. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Minoritetspolitik och demokrati

Som en följd av ratificeringen trädde den 1 april 2000 två nya lagar i kraft, enligt vilka användare av samiska respektive finska och meänkieli har rätt att använda sina språk i kontakt med förvaltningsmyndigheter och domstolar inom de kommuner i Norrbottens län som utgör förvaltningsområden för språken i fråga. Förvaltningsområdet för finska och meänkieli omfattar kommunerna Gällivare, Haparanda, Kiruna, Pajala och Övertorneå.

Lagstiftningen innebär även rätt att få förskoleverksamhet och äldreomsorg helt eller delvis på dessa språk. Rätt till undervisning i och på minoritetsspråken inom skolan är också en central punkt i lagstiftningen. Den enskilda har rätt att använda finska i kontakterna med de lokala myndigheterna i ovanstående områden, oberoende av om hon eller han behärskar svenska eller inte.

I den uppföljning som Europarådets rådgivande kommitté gjort av de svenska rapporterna om hur Sverige efterlever ramkonventionens regelverk har kommittén påpekat att implementeringen av lagarna haft ett begränsat genomslag och att lagarna gäller ett territoriellt begränsat område. Ungefär 95 procent av sverigefinnarna bor utanför förvaltningsområdet. Redan då lagen trädde i kraft fanns det ett missnöje bland den sverigefinska befolkningen mot begränsningen av förvaltningsområdet till de fem kommunerna i Norrbotten.

Vänsterpartiet anser mot bakgrund av att en så stor andel av den sverigefinska minoriteten bor utanför det nu gällande förvaltningsområdet att detta utvidgas till att som ett första steg omfatta Mälardalen, Stockholmsområdet och västra Götaland. På sikt bör det övervägas ett borttagande av förvaltningsområdesstrukturen och i stället ge rätten att använda finska i myndighetskontakter över hela landet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

En ytterligare brist med dagens system är att hälso- och sjukvården inte tillhandahålls på finska inom förvaltningsområdet. Detta är en problematisk situation, inte minst mot bakgrund av att många äldre är i behov av hälso- och sjukvård. Därför vill Vänsterpartiet införa möjligheten till hälso- och sjukvård för sverigefinnar på motsvarande sätt som för äldreomsorg, skola och barnomsorg. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I dag finns det inte någon särskild lag som synliggör de nationella minoriteterna eller minoritetsspråken. I stället finns en bestämmelse i regeringsformens 1 kap. 2 § som fastslår att ”etniska, språkliga och religiösa minoriteters möjligheter att behålla och utveckla ett eget kultur- och samfundsliv bör främjas”. Denna bestämmelse tillkom innan Sverige erkände de fem nationella minoriteterna och minoritetsspråken. Bestämmelsen tar framför allt sikte på att främja invandrade gruppers och minoriteters kultur- och samfundsliv i allmänhet. Den ger således inget särskilt stöd till de fem nationella minoriteterna.

Vänsterpartiet anser att ett grundlagsskydd för de fem nationella minoriteterna skulle vara en markering av minoriteternas och minoritetsspråkens betydelse för det svenska samhället och den svenska kulturen. En ändring av

Fel! Okänt namn på

grundlagen där sverigefinnar och andra minoritetsgrupper lyfts fram skulle innebära en markering av värdet av att skydda och stödja de nationella minoriteterna. Vänsterpartiet anser därför att ett grundlagsskydd för nationella minoriteter bör införas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vidare bör ett program för bevarande och revitalisering av de nationella minoritetsspråken utredas. Nationell minoritetspolitik är ett nytt område för Sverige. Sverige borde därför ta lärdom av andra länders erfarenheter av att arbeta med nationella minoritetsfrågor. Flera europeiska länder har dessutom tagit ett betydligt större ansvar än Sverige för nationella minoriteters utbildningssituation enligt minoritetsspråkskonventionen. Denna utredning bör också få i uppdrag att analysera Sveriges förutsättningar och möjligheter att åta sig ett mer långtgående åtagande för nationella minoriteters utbildningssituation enligt minoritetsspråkskonventionen. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stöd till sverigefinska organisationer

Inom minoritetspolitiken är inflytandet för de nationella minoriteterna av stor betydelse och också ett uttalat huvudmål för politiken. Merparten av de medel som satsas på minoritetspolitiken inom statsbudgeten går till de kostnader som följer i och med förvaltningsområdena. Det finns också ett kulturstöd med övriga medel som går till stöd till organisationer som representerar minoritetsgrupperna.

Under förra mandatperioden genomfördes en omfördelning och ökning av medlen till de nationella minoriteterna. Trots ökningen är det totala stödet försvinnande litet: 4 miljoner kronor att fördelas till fem minoritetsgrupper och i dag tio organisationer. Stödet är otillräckligt och flera organisationer saknar i dag möjlighet att över huvud taget upprätthålla sin verksamhet. Ett sådant exempel är Sverigefinska delegationen som haft svårigheter att få stödet att räcka till för verksamheten. De bristande resurserna innebär att möjligheten att bedriva det inflytande som de nationella minoritetsorganisationerna enligt den samlade minoritetspolitiken är förpliktigade till är mycket begränsade. Vänsterpartiet har därför i budgetmotionen för 2007 avsatt ökade resurser. Det behövs ett helhetsgrepp vad gäller frågan om de nationella minoriteterna, kulturinstitutionerna och vilket stöd som kan avsättas.

Det finns flera exempel på brister i regelsystemet kring bidragsgivning som drabbar minoritetsorganisationer. Ett sådant är Sverigefinska synskadeförbundet, Sveriges enda finskspråkiga handikapporganisation. Organisationen uppfyller inte kraven som berättigar till bidrag enligt förordning om bidrag till minoritetsorganisationer och inte heller för att få bidrag som handikapporganisation. Avslaget från Socialstyrelsen om stöd till handikapporganisationer motiverades med att organisationen inte kunde uppvisa representation i tillräckligt många län. Bidragsreglerna är utformade utifrån majoritetssamhällets förutsättningar, vilket missgynnar organisationer med medlemmar som inte är

etniskt svenska då de ofta har en geografiskt koncentrerad grupp av medlemmar. Sverigefinska synskadeförbundet är inte en liten organisation utan har ca 800 medlemmar fördelade på elva lokalorganisationer i tio län.

De särskilda behov som en verksamhet för finskspråkiga synskadade kan svara för, kan inte anses vara tillgodosedd genom att minoritetsstöd tilldelas sverigefinska organisationer i övrigt. Vi föreslår därför att Socialstyrelsen bör ges möjlighet att dela ut särskilda medel för handikapporganisationer inom etniska minoritetsgrupper som har svårt att leva upp till samma formella krav på medlemsantal och spridning osv. som resten av handikapporganisationerna. För detta ändamål avsätter vi 3 miljoner kronor per år från 2007 i vår motion för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

Ett annat exempel som också visar på att regelverket bör ses över är Sverigefinska Ungdomsförbundet, SFU, som är en riksomfattande, tvåspråkig ideell ungdomsorganisation. Förbundet får statsbidrag i form av s.k. särskilt bidrag. Det är bidrag som kan beviljas de organisationer som av formella skäl inte passar in i det egentliga statsbidragssystemet, men som bedriver verksamhet i linje med syftena för statsbidraget till ungdomsorganisationerna. Särskilt bidrag är lägre än de andra bidragsformerna. SFU har en begränsad rekryteringsbas och kan därför inte uppnå de nivåer som utgör grunden för vanligt statsbidrag.

Det finns mot ovanstående mycket som tyder på att reglerna för statsbidrag för minoritetsgrupper i dag är formulerade för majoritetsbefolkningen. Och så sent som i september i år har Europarådet uttalat oro för Socialstyrelsens agerande när det gäller bidraget till Sverigefinska synskadeförbundet. Europarådets expertkommitté uttalar också att den svenska regeringen bör bryta trenden av bristande stöd till sverigefinska organisationer. Regeringen bör skyndsamt se över förordningen om statsbidrag för nationella minoriteter och se över andra statsbidrag, t.ex. stödet till handikapporganisationer, så att dessa inte är diskriminerande. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vård och omsorg

I maj 2000 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att kartlägga och redovisa exempel på hur kommunal äldreomsorg kan organiseras för att svara mot äldre sverigefinnars behov. Av rapporten framgick att i förvaltningsområdet för finska och tornedalsfinska finns goda förutsättningar att erbjuda äldreomsorg med finskspråkig personal.

Vidare visade rapporten att utifrån ett nationellt perspektiv framträder en mångfald av olika verksamheter och lösningar, men ur den enskildas perspektiv är alternativet till ordinarie äldreomsorg på finska i stora delar av landet närmast obefintlig. Enligt Sveriges kommuner och landsting fanns det 2004 51 400 personer över 65 år som var födda i Finland. Antal äldreboende för finsktalande 2004 var 19 stycken, en liten ökning i relation till undersökning-

Fel! Okänt namn på

en 2000 då det fanns 13 äldreboenden för finsktalande. Det är emellertid osäkert om insprängda finskspråkiga avdelningar i svensktalande äldreboenden är medräknade. Vänsterpartiet menar att det finns skäl för att inventera vilka verksamheter som finns att tillgå för äldre finsktalande i syfte att öka möjligheten för äldre finsktalande att kunna söka sig till den äldreomsorg de har behov av. En sådan förteckning bör upprättas av Socialstyrelsen. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

För språkets och kulturens bevarande är det viktigt att äldre som talar finska kan fortsätta att göra det. Äldre som drabbas av ohälsa, i synnerhet sjukdomar som påverkar tal och förståelse, t.ex. demens, får ofta problem att kommunicera på det senast inlärd språket. Modersmålet blir då det viktigaste språket.

I den nationella utvecklingsplanen för äldreomsorgen som beslutades i riksdagen våren 2006, lyftes frågan fram om stöd till utvecklande av äldreomsorg för de nationella minoritetsgrupperna och de med annan etnisk tillhörighet än svensk. En liten summa avsattes för detta syfte. Vi menar att mot bakgrund av att allt fler med annat modersmål än svenska blir äldre krävs ökade resurser och aktiv stimulans. Vänsterpartiet anser att åtgärder måste vidtas för att påskynda uppbyggnaden av finskspråkig äldreomsorg i hela landet. Det kräver en nationell strategi och ett nära samarbete med kommunerna. Det finns också starka skäl för att se över innehållet i äldreomsorgen som ges till de finsktalande. Grunden är densamma för all äldreomsorg men det finns skäl att se över vad som specifikt behövs för att ett äldreboende eller en hemtjänst skall kunna rubriceras som sverigefinskt. Vilka krav som bör vara uppfyllda anser vi att Socialstyrelsen bör få i uppdrag att utreda som ett tilläggsdirektiv till uppdraget att ta fram ett nationellt styrdokument för äldreomsorgen. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Hos många minoritetsgrupper och många invandrade grupper finns betydande hälsomässiga överrisker jämfört med vad som gäller för personer i majoritetsbefolkningen. Det gäller såväl fysisk som psykisk hälsa. Tunga arbeten liksom olika klassbakgrund bidrar också till den ökade ohälsan. Statens folkhälsoinstitut har i rapporten "Födelselandets betydelse – en rapport om hälsan hos olika invandrargrupper" (2002) kartlagt bl.a. sverigefinnars fysiska och psykiska hälsotillstånd. Av rapporten framgår att sverigefinnar har en ökad ohälsa i relation till både majoritetsbefolkningen och andra etniska grupper. Det är delvis en mörk bild som uppmålas, och det är viktigt att konstatera att de flesta har en god hälsa. De sjukdomar och den ohälsa som är särskilt framträdande är psykisk ohälsa inklusive ökad självmordsrisk samt ökad risk för hjärt- och kärlsjukdom. Det finns många möjliga förklaringar till den ökade ohälsan, bl.a. låg social status, isolering, brist på vård, framför allt psykiatrisk vård, på finska samt en obenägenhet bland sverigefinnar att söka vård. Det senare skulle kunna ha ett samband med bristen på vård på det egna språket. Speciellt inom psykiatri är språket och möjligheten att kunna kommunicera ett viktigt behandlingsredskap. Sverigefinnar har vittnat om hur de blivit bemötta med orden "du som har bott här över fyrtio år, du måste väl ha lärt dig svenska så att du inte behöver tolk". Det är ett oacceptabelt bemötande. För att motverka detta vill Vänsterpartiet verka för att personal inom vården, omsorgen och de sociala myndigheterna skall ges förbättrad kunskap

Fel! Okänt namn på

om och förståelse för sverigefinsk kultur och sverigefinnars levnadsförhållanden.

Folkhälsoinstitutets rapport redovisar inte situationen för andra generationens sverigefinska kvinnor och män. Annan statistik visar att sverigefinska kvinnor och män utgjort basen av samhället genom att vara verksamma i städ- och vårdsektorn, tillverkningsindustrin och den tunga industrin. Detta har lett till att sverigefinska kvinnor och män har större hälsoproblem än svenskfödda medborgare. Hur det ser ut i dag, när många sverigefinska kvinnor och män finns i alla samhällets sektorer, vet vi däremot inte. Därför bör ny forskning tas fram som tar sikte på både första och andra generationens sverigefinska kvinnor och män. Folkhälsoinstitutet och Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att fördjupat analysera sverigefinnars hälsosituation samt belysa vilka behov som detta innebär och förslag på åtgärder. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 30 oktober 2006

Lars Ohly (v)

Marie Engström (v)

Peter Pedersen (v)

Alice Åström (v)

Wiwi-Anne Johansson (v)

Kent Persson (v)

Elina Linna (v)